

Кожен повинен брати на свої плечі працю, відповідну
його силам, оскільки якщо тягар його виявиться
випадково надмірним, то він може мимоволі впасти в
багнюку

Данте Аліг'єрі

- ◆ Данте Аліг'єрі (іт. Dante Alighieri) (* 13 липня 1265, Флоренція — † 13/14 вересня 1321, Равенна) — видатний італійський поет доби Відродження, письменник і політик, «Батько італійської літератури». Першим став писати літературні твори народною (тобто італійською) мовою, а не латиною. Його головний художній твір, поема «Божественна Комедія» (іт. *la Divina Commedia*), вважається шедевром світової літератури

Життя

- ◆ Народився у Флоренції у шляхетній родині. Точна дата народження Данте невідома: за різними джерелами він народився в 1265 р. між 14 травня і 13 липня.
- ◆ Сім'я його була відомою у Флоренції і підтримувала гвельфів, політичний альянс, що виступав на боці Папства і був у складному протистоянні з гібеллінами, які підтримували імператора Священної Римської імперії. Внаслідок внутрішніх суперечностей у кінці XIII століття Гвельфи в свою чергу поділилися на чорних гвельфів і білих гвельфів і вже ворогували між собою.
- ◆ Данте стверджував, що його родина походить від давніх римлян, (*Inferno*, XV, 76), але найстаршим родичем, якого він міг згадати був Каччагуйда Єлісейський (*Paradiso*, XV, 135), який жив не раніше 1100 року. Батько Данте, Аліг'єро де Белінчеоне, був білим гвельфом, який не зазнав помсти гібеллінів після того, як вони виграли битву біля Монтаперті на початку XIII ст. Це навіює думку, що родина Аліг'єро мала деякий престиж і статус.

Беатріче

- ◆ У 1274 коли Данте мав 9 років, він зустрів Беатріче Портінарі, дочку Фолко Портінарі, в яку закохався «з першого погляду», але ні разу навіть не заговорив до неї. Після досягнення повноліття він часто бачив Беатріче, обмінюючись з нею вітаннями на вулиці, але ніколи добре її не знав — він подавав приклад так званого «ввічливого кохання». Тепер важко зрозуміти всіх його обставин. Проте саме це кохання було найсвітлішою подією в житті Данте й, можливо, поштовхом до літературної творчості. В багатьох поезіях Данте зобразив Беатріче як напівбожество, що постійно спостерігає за ним. Цікаво, що Данте в жодній із своїх поем не згадував свою дружину. На велике нещастя для Данте Беатріче померла 1290 року.

Сім'я

- ◆ Матір поета звали Донна Белла Абатська. Вона померла, коли Данте було 5 чи 6 років і його батько одружився ще раз, з Лапою Крістіамо Чіалуфі. Та чи справді він одружився з нею, точно не відомо, адже в ті часи для вдівців це було непросто. Проте точно відомо, що ця жінка народила двох дітей. Коли Данте йшов 13-й, в 1277 році, його заручили з Джеммою ді Манетто Донаті. Контрактні одруження в такий ранній період були типовим явищем і включали формальну церемонію проставлення підписів перед нотаріусом. Одружився Данте 1293 року, але своє перше кохання до Беатріче проніс через усе життя. Від своєї дружини Данте мав трьох дітей: Якопо, П'єро і Антонію. Про останню відомо, що вона стала черницею. Родина Джемми ді Донаті була одною із найвпливовіших у Флоренції в період пізнього Середньовіччя. Політично Данте належав до угруповання білих гвельфів. Після конфлікту в 1300 році між чорними гвельфами, близькими до папи Боніфація VIII, та білими гвельфами, останні зазнали поразки і їхні представники з січня 1302 року почали залишати Флоренцію, виїжджаючи зокрема до лояльної для цього угруповання Равенни.

- ◆ Любов до флорентіанки Беатріче набрала для нього таємничого сенсу; він наповнював нею кожен мить свого існування. Її ідеалізований образ займає значне місце в поезії Данте. У 1292 він почав творчий шлях з оповіді про юне кохання: «Нове життя» («La Vita Nuova») складається з сонетів, канцон і прозового коментаря про любов до Беатріче. Сміливі і граціозні, часом свідомо грубі образи-фантазії складаються в його Комедії в певний, строго розрахований малюнок. Пізніше Данте опинився у вирі партій, був навіть завзятим муніципалістом; але у нього була потреба з'ясувати для себе основні принципи політичної діяльності, тому він пише свій латинський трактат «Про монархії» («De Monarchia»). Цей твір — своєрідний апофеоз гуманітарного імператора, поряд з яким він бажав би поставити настільки ж ідеальне папство. Після смерті коханої Данте посвятив себе філософським дослідженням релігійних шкіл. Він брав участь у диспутах, які влаштовували публічно у Флоренції два головних ордени (францисканський і домініканський).

Коротка хронологія

- ◆ 1265 — народження Данте
- ◆ 1274 — перша зустріч з Беатріче
- ◆ 1283 — друга зустріч з Беатріче
- ◆ 1290 — смерть Беатріче
- ◆ 1295 — створення повісті «Нове життя» («La Vita Nuova»)
- ◆ 1296/1297 — перша згадка про Данте як про громадського діяча
- ◆ 1298 — одруження Данте на Джеммі Донаті
- ◆ 1300/01 — пріор Флоренції
- ◆ 1302 — вигнаний з Флоренції
- ◆ 1304—1307 — «Бенкет»
- ◆ 1304 — 1306 — трактат «Про народну красномовстві»
- ◆ 1306 — 1321 — створення «Божественної комедії»
- ◆ 1308/09 — Париж
- ◆ 1310/11 — повернення до Італії
- ◆ 1315 — підтвердження вигнання Данте і його синів з Флоренції
- ◆ 1316—1317 — оселився в Равенні
- ◆ 1321 — як посол Равенни їде до Венеції
- ◆ В ніч з 13 вересня на 14 вересня 1321 року — помирає по дорозі в Равенну

Твори

- ◆ 1306—1321 Божественна комедія — Divina Commedia (іт.)
- ◆ 1304—1307 Convivio (іт.) Бенкет.
- ◆ 1304—1306 De vulgari eloquentia libri duo (лат.) Про народне красномовство, трактат.
- ◆ Egloghe (лат.) Еклога.
- ◆ Epistulae (лат.) Послання.
- ◆ Il fiore (іт.) Квітка, поема з 232 сонетів, за «Романом про Розу» (фр. Roman de la Rose) (алегоричний роман XIII століття).
- ◆ 1310—1313 Monarchia (лат.) Монархія, трактат.
- ◆ Detto d'amore (іт.) Detto d'Amore поема, також за Романом про Розу (фр. Roman de la Rose).
- ◆ Quaestio de aqua et de terra (лат.) Питання про воду і землю.
- ◆ 1295 Vita nuova (іт.) Нове життя.
- ◆ Rime (Canzoniere) (іт.) Вірші.
- ◆ Вірші флорентійського періоду:
  - ◆ Сонети
  - ◆ Канцони
  - ◆ Балади і станси
- ◆ Вірші, написані у вигнанні:
  - ◆ Сонети
  - ◆ Канцони
  - ◆ Вірші до кам'яної пані
  - ◆ Листи

